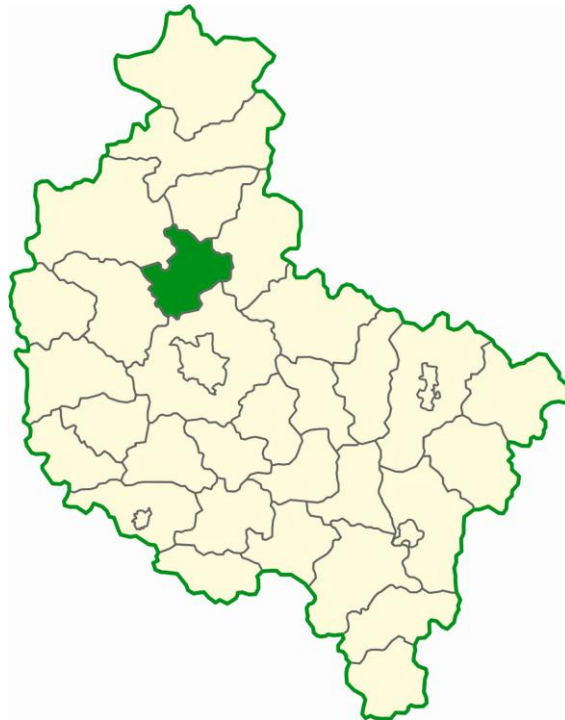




**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W POZNANIU
DELEGATURA W PIŁE**

**INFORMACJA
O STANIE ŚRODOWISKA I DZIAŁALNOŚCI KONTROLNEJ
WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
W POWIECIE OBORNICKIM
W ROKU 2012**



Opracowanie:

*Wydział Monitoringu Środowiska
pod kierunkiem Marii Pułyk
Dział Inspekcji
pod kierunkiem Leszka Wesolowskiego*

Piła, grudzień 2013

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	5
2.	WYBRANE CECHY POWIATU	6
3.	STAN ŚRODOWISKA.....	8
3.1.	Monitoring jakości powietrza.....	8
3.2.	Monitoring jakości wód.....	9
3.2.1.	Monitoring jakości wód powierzchniowych.....	9
3.2.2.	Monitoring jakości wód podziemnych.....	12
3.3.	Monitoring jakości gleby i ziemi.....	12
3.4.	Monitoring hałasu.....	13
3.5.	Monitoring pól elektromagnetycznych	14
3.6.	Monitoring gospodarki odpadami	15
3.7.	Podsumowanie i wnioski.....	16
4.	DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA.....	18
5.	POWAŻNE AWARIE	18

1. WPROWADZENIE

Opracowanie ma na celu przedstawienie stanu środowiska oraz wyników działalności kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie powiatu obornickiego w roku 2012. Do jego przygotowania wykorzystano badania własne WIOŚ w Poznaniu, wyniki badań będące w posiadaniu WIOŚ oraz ustalenia z kontroli użytkowników środowiska, prowadzonych przez inspektorów WIOŚ.

Ostateczna ocena stanu środowiska w 2012 roku została opublikowana w IV kwartale 2013 roku w formie „Raportu o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2012”.

Bieżące informacje dotyczące stanu środowiska na terenie całego województwa wielkopolskiego znaleźć można na stronie internetowej www.poznan.wios.gov.pl.

Zadania w zakresie ochrony przyrody, w tym ustanawianie form ochrony przyrody oraz sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem określonych ustawą zakazów w stosunku do tych form, realizuje Regionalny Konserwator Przyrody.

2. WYBRANE CECHY POWIATU

Powiat obornicki położony jest w północnej części województwa wielkopolskiego, obejmuje obszar o powierzchni 711 km², a zamieszkuje go 59017 osób (stan na dzień 31.12.2012, wg GUS). Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego powiat ten położony jest:

- w makroregionie Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka: mezoregion Kotlina Gorzowska oraz
- w makroregionie Pojezierze Wielkopolskie: mezoregiony Pojezierze Poznańskie, Poznański Przełom Warty i Pojezierze Gnieźnieńskie.

Gospodarka powiatu ma charakter rolniczo-przemysłowy, użytki rolne zajmują około 59% powierzchni.

Administracyjnie powiat podzielony jest na:

- dwie gminy miejsko-wiejskie: Oborniki, Rogoźno,
- jedną gminę wiejską: Ryczywół.

Ponad 91,6% ludności powiatu korzysta z sieci wodociągowej, a 63% z sieci kanalizacyjnej (stan na dzień 31 grudnia 2012, dane wg GUS).

W ewidencji WIOŚ w Poznaniu znajduje się 8 mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków eksploatowanych na terenie powiatu obornickiego. Dane o ilości ścieków komunalnych pochodzą z *Wykazów zawierających zbiorcze zestawienia informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat.*

Lp.	Gmina	Miejscowość/Eksploatujący	Obszar obsługiwany	Ilość ścieków w roku 2012 /m ³ /
1.	Oborniki	Objezierze / Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Obornikach Sp. z o.o.	Objezierze, Wargowo, Kowalewko, Nieczajna	90 670
2.	Ryczywół	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. Brzeźno	Miejscowość Ryczywół	129 724
3.	Rogoźno	Noris Chłodnia Maria Rogoźno	Zakład w Rogoźnie	102 549 ścieki przemysłowe
4.	Rogoźno	SM WCPB Markot Rożnowice	Zakład w Rogoźnie	9 101
5.	Rogoźno	Dendro Poland Ltd. Sp. z o.o.	Zakład w Rogoźnie	89 000 ścieki przemysłowe
6.	Rogoźno	Parkowo / AQUABELLIS Sp. z o.o. w Rogoźnie	Parkowo	45 809

W roku 2012 w powiecie obornickim oddano do użytku dwie oczyszczalnie po modernizacji:

Lp.	Gmina	Miejscowość/Eksploatujący	Obszar obsługiwany	Ilość ścieków w roku 2012 /m ³ /
1.	Oborniki	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Obornikach Sp. z o.o.	ścieki dowożone z terenu gminy	1 118 629
2.	Rogoźno	AQUABELLIS Sp. z o.o. w Rogoźnie	gmina Rogoźno	388 993

Powiat obornicki wchodzi w skład dwóch regionów gospodarki odpadami komunalnymi w województwie wielkopolskim:

- Region I: Rogoźno i Ryczywół,
- Region II: Oborniki.

Regiony zostały wydzielone w „Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017” uchwalonym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 27 sierpnia 2012 r.

nia 2012 r. Wielkopolskę podzielono na 10 regionów, w których wyznaczono regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.

Region gospodarki odpadami komunalnymi to określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar zamieszkiwany co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być też gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców.

Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii.

W Regionie I regionalnymi instalacjami są kompostownia w Pile oraz składowisko odpadów w Kłodzie (gmina Szydłowo). Instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi Regionu I są: kompostownia w Zofiowie (gmina Czarnków); sortownie odpadów w Studzieńcu (gmina Rogoźno) oraz w Kłodzie (gmina Szydłowo); składowiska odpadów w Sławienku (gmina Lubasz), Sierakówku (gmina Połajewo), Marianowie (gmina Wielen), Międzybłocie (gmina Złotów), Zofiowie (gmina Czarnków), Studzieńcu (gmina Rogoźno) i Kopaszynie (gmina Wągrowiec).

W Regionie II regionalnymi instalacjami są kompostownia przyzmoła i składowisko w Suchym Lesie należące do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Poznaniu Sp. z o.o. Instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi Regionu II są: 3 sortownie odpadów w Poznaniu; składowiska odpadów w Wysoczce (gmina Buk), w Borówku (gmina Pobiedziska), Rabowicach (gmina Swarzędz), w Białęgach (gmina Murowana Goślina).

Na terenie powiatu w 2012 r. funkcjonowały dwa składowiska odpadów komunalnych i jedna sortownia odpadów.

Gminy powiatu obornickiego należą do związku międzygminnego realizującego zadania z zakresu ochrony środowiska:

Lp.	Nazwa związku międzygminnego	Gminy należące do związku	Zadania
1	Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej z siedzibą w Poznaniu	miasto i gmina Buk, gmina Czerwonak, gmina Kleszczewo, miasto i gmina Kostrzyn, miasto i gmina Murowana Goślina, gmina Oborniki, miasto i gmina Pobiedziska, miasto Poznań, gmina Suchy Las, miasto i gmina Swarzędz	gospodarka odpadami

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA

W roku 2012 jakość powietrza na terenie powiatu obornickiego monitorowano w jednym punkcie w miejscowości Cieśle metodą pasywną – metodą wskaźnikową, polegającą na miesięcznej ekspozycji specjalnie przygotowanych próbników, zawieszonych na wysokości około 2 metrów i oznaczaniu zanieczyszczeń raz na miesiąc. Metodą tą prowadzono badania stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu. Badania są kontynuowane w roku 2013.

Z badań przeprowadzonych w roku 2012 wynika, że średnia dla roku wartość dwutlenku siarki wyniosła $3,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a dwutlenku azotu – $14,8 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2012, wykonano zgodnie z podziałem województwa na strefy, gdzie strefę stanowi:

- aglomeracja miasta Poznań,
- miasto Kalisz,
- strefa wielkopolska (w której zlokalizowany jest powiat obornicki).

Celem rocznych ocen jakości powietrza jest:

- określenie jakości powietrza w strefach;
- wskazanie ewentualnych przekroczeń standardów jakości powietrza, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych;
- wskazanie prawdopodobnych przyczyn ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń.

Oceny jakości powietrza w strefach dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia

Do oceny jakości powietrza w powiecie obornickim pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano pomiary wykonywane na terenie powiatu, klasyfikację na zasadzie analogii – pomiary substancji wykonane na innych stanowiskach pomiarowych w strefie wielkopolskiej oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w roku 2012 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomu celu długoterminowego pozwoliły na zakwalifikowanie powiatu, będącego składową strefy wielkopolskiej, do poniższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu $\text{PM}_{2,5}$ oraz metali oznaczanych w pyłe PM_{10} ,
- do klasy C – ze względu na wynik oceny ozonu, pyłu PM_{10} i benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe PM_{10} . W przypadku pyłu PM_{10} podkreślić należy, że odnotowywane są tylko przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzin. Na żadnym stanowisku nie odnotowano przekroczeń stężenia średniego dla roku.

Stwierdzono również przekroczenie wartości normatywnej ozonu ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$) wyznaczonej jako poziomu celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
wielkopolska / powiat obornicki	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C

Ocena pod kątem ochrony roślin

Do oceny jakości powietrza w powiecie obornickim pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na terenie powiatu, klasyfikację na zasadzie analogii – pomiary substancji wykonane na innych stanowiskach pomiarowych w strefie wielkopolskiej oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w roku 2012 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomu celu długoterminowego pozwoliły na zaklasyfikowanie powiatu, będącego składową strefy wielkopolskiej do poniższych klas:

- do klasy A – dla dwutlenku siarki, tlenków azotu,
- do klasy C – ze względu na wynik oceny ozonu.

Stwierdzono również przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy / powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
wielkopolska / powiat obornicki	A	A	C

3.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD

3.2.1. MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Badania stanu wód w 2012 roku wykonywano w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, w oparciu o „Aneks nr 2 do Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2010–2012”.

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza *oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych*.

Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej do roku 2015 należy osiągnąć dobry stan wszystkich wód.

Program monitoringu wód na terenie województwa realizowany jest w ramach:

- monitoringu diagnostycznego (MD) z częstotliwością raz na 6 lat – pełny zakres badań,
- monitoringu operacyjnego (MO) z częstotliwością raz na 3 lata lub corocznie (wyłącznie w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych) – ograniczony zakres badań,
- monitoringu obszarów chronionych (MOC) z częstotliwością raz na 3 lata lub corocznie (wyłącznie dla wód przeznaczonych do spożycia) – ograniczony zakres badań.

Na terenie powiatu obornickiego wyznaczono 14 jednolitych części wód płynących:

- Dopływ spod Maniewa
 - Dopływ z Sokołowa Budzyńskiego,
 - Flinta,
 - Dopływ z Nienawiszcza,
 - Rudka,
 - Mała Wełna od dopływu z Rejowca do ujścia,
 - Zaganka,
 - Dopływ z Bąblińca,
 - Kończak,
 - Samica Kierska,
 - Warta od Wełny do Samy,
 - Wełna od dopływu poniżej jez. Łęgowo do ujścia,
 - Warta od dopływu z Uchorowa do Wełny,
 - Warta od Różanego Potoku do dopływu z Uchorowa,
- oraz trzy jednolite części wód stojących:

- Jezioro Rogozińskie,
- Jezioro Budziszewskie,
- Jezioro Starskie

Wyznaczone JCW płynące reprezentują różne typy abiotyczne:

- 16 – potok nizinny lessowo-gliniasty
- 17 – potok nizinny piaszczysty,
- 21 – wielka rzeka nizinna,
- 23 – małe cieki będące pod wpływem procesów torfotwórczych
- 24 – małe i średnie rzeki będące pod wpływem procesów torfotwórczych
- 25 – ciek łączący jeziora.

Jeziora położone w powiecie obornickim, o powierzchni powyżej 50 ha, zaliczono do 2 typów abiotycznych:

3a - jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wpływie zlewni stratyfikowane;

3b - jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wpływie zlewni, niestratyfikowane;

Program monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu obornickiego w roku 2012 obejmował JCW:

- Wełna od dopływu poniżej jez. Łęgowo do ujścia – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu obornickiego w miejscowości Oborniki (0,3 km biegu rzeki), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego;
- Warta od dopływu z Uchorowa do Wełny – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu obornickiego w miejscowości Oborniki (206,3 km biegu rzeki), badania wykonywane w ramach monitoringu operacyjnego;

Ocena stanu wód powierzchniowych

Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu lub potencjału ekologicznego oraz ocena stanu chemicznego. Stan wód określany jest jako:

- dobry – jeśli stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako bardzo dobry (stan), maksymalny (potencjał) lub dobry, a jednocześnie stan chemiczny jest dobry;
- zły – w pozostałych przypadkach.

Stan ekologiczny – określany jest dla naturalnych jednolitych części wód, potencjał ekologiczny – określany jest dla sztucznych lub silnie zmienionych jednolitych części wód. Stan/potencjał ekologiczny klasyfikowany jest jako:

- bardzo dobry (stan) lub maksymalny (potencjał),
- dobry,

- umiarkowany,
- słaby,
- zły.

Na ocenę stanu/potencjału ekologicznego składa się:

- klasyfikacja elementów biologicznych, prowadzona w zakresie klas I–V,
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych:
 - dla rzek w zakresie: klasa I, klasa II lub stan/potencjał poniżej dobrego,
 - dla jezior w zakresie: stan/potencjał dobry lub poniżej dobrego,
 - ocena wskaźników jakości wód z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) w zakresie: klasy I, II lub stanu/potencjału poniżej dobrego (dla rzek i jezior),
- klasyfikacja elementów hydromorfologicznych, prowadzona w zakresie klas I lub II.

Jeśli JCW objęta jest monitoringiem obszarów chronionych należy sprawdzić spełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych i zweryfikować ocenę stanu/potencjału ekologicznego. Niespełnienie wymagań dla obszarów chronionych obniża ocenę z bardzo dobrego stanu ekologicznego, maksymalnego potencjału ekologicznego lub dobrego stanu/potencjału ekologicznego do umiarkowanego stanu/potencjału, a tym samym do złego stanu wód.

Ocena stanu chemicznego wykonywana jest na podstawie analizy wyników badań wskaźników chemicznych z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Stan chemiczny klasyfikuje się jako dobry lub poniżej dobrego.

Szczegółowe oceny stanu wód powierzchniowych są zamieszczone na stronie internetowej WIOŚ www.poznan.wios.gov.pl.

Poniżej przedstawiono ocenę stanu wód płynących na terenie powiatu obornickiego za 2012 rok.

Nazwa ocenianej JCW	Wielna od dopływu poniżej jez. Łęgowo do ujścia	Warta od dopływu z Uchorowa do Wielny
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Wielna - Oborniki	Warta - Oborniki
Typ abiotyczny	24	21
Silnie zmieniona lub sztuczna jcw	TAK	TAK
Program monitoringu	MO	MO
Klasa elementów biologicznych	nie badano	nie badano
Klasa elementów hydromorfologicznych	nie badano	nie badano
Klasa elementów fizykochemicznych	nie badano	nie badano
Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	nie badano	nie badano
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	-	-
Czy jcw występuje na obszarze chronionym?	TAK	TAK
Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	nie badano	nie badano
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w obszarach chronionych	-	-
STAN CHEMICZNY	DOBRY	PONIŻEJ STANU DOBREGO
STAN WÓD	-	ZŁY

W JCW Wielna od dopływu poniżej jez. Łęgowo do ujścia stwierdzono dobry stan chemiczny.

W JCW Warta od dopływu z Uchorowa do Wielny stwierdzono potencjał poniżej dobrego i stan chemiczny poniżej dobrego, tym samym wynikowy zły stan wód. Na ocenę stanu chemicznego wpłynęło przekroczenie wartości granicznej dla sumy benzo(g,h,i)peryleny oraz indeno(1,2,3-cd)pirenu.

3.2.2. MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie powiatu obornickiego zlokalizowany jest fragment Głównego Zbiornika Wód Podziemnych czwartorzędowa *Dolina kopalna Smogulec-Margonin* (GZWP nr 139)

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) na terenie powiatu obornickiego

GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne
				m	tys. m ³ /d
139	Dolina kopalna Smogulec-Margonin	QPK	porowy	50	30

Objaśnienia: Q_k – utwory czwartorzędowe w pradolinach i dolinach kopalnych

Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono 18 jednolitych części wód podziemnych, w tym na obszarze powiatu szamotulskiego 2 JCWPd:

- jednolita część wód podziemnych nr 42 – niezagrożona nieosiągnięciem dobrego stanu wód,
- jednolita część wód podziemnych nr 62 – zagrożona nieosiągnięciem dobrego stanu.

W 2012 r. badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie powiatu obornickiego prowadzone były przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie w ramach monitoringu operacyjnego, którym objęto jednolite części wód podziemnych zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

Wyniki monitoringu operacyjnego wód podziemnych

Badania prowadzono dwa razy w roku – wiosną i jesienią. W 2 punktach badawczych jakość wód mieściła się w granicach III klasy (zadowalającej jakości).

Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu obornickiego w roku 2012 /według PIG/

Nr otworu	Lokalizacja otworu	Wody	Stratygrafia	Klasa jakości wód	JCWPd	Wskaźniki decydujące o klasie jakości wód	Użytkowanie terenu
2571	Chrustowo gmina Oborniki	W	Q	III	62	amoniak, potas, mangan, wapń,, wodorowęglany, żelazo,	Grunty orne
2572	Nieczajna gmina Oborniki	W	Q	III	62	wapń, żelazo wodorowęglany,	Grunty orne

Objaśnienia:

Wody: W – wgłębne, G – gruntowe;

Stratygrafia: , Q – czwartorzęd

3.3. MONITORING JAKOŚCI GLEBY I ZIEMI

Monitoring jakości gleby i ziemi stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, a szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010.

W ramach krajowej sieci, na którą składało się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie kraju, w Wielkopolsce pobrano do badań próbki gleb w 17 punktach pomiarowych. Na terenie omawianego powiatu nie wyznaczono punktów pomiarowych.

3.4. MONITORING HAŁASU

Prawidłowe kształtowanie klimatu akustycznego środowiska wymaga konsekwentnego uwzględniania zagadnień akustycznych w polityce przestrzennej, w szczególności na etapie uchwalania planów zagospodarowania przestrzennego. Istotne znaczenie ma jednoznaczność ich zapisów, umożliwiającą przypisanie poszczególnym wyróżnionym kategoriom terenów dopuszczalnej wartości poziomu hałasu w środowisku. Spełnienie tego wymagania jest niezbędne dla prawidłowego ustalenia szczegółowego zagospodarowania terenu, zwłaszcza położenia nieprzekraczalnej linii zabudowy w stosunku do źródeł hałasu lub możliwości prowadzenia różnego rodzaju działalności oraz realizacji zabudowy o różnych funkcjach.

Ze względu na powszechność występowania, znaczny zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne.

Przez teren powiatu obornickiego przebiega droga krajowa nr 11 Kołobrzeg - Bytom, a także drogi wojewódzkie nr: 178 Wałcz – Oborniki, 187 Pniewy – Murowana Goślina i 241 Tuchola – Rogoźno. Główne szlaki kolejowe powiatu stanowią linie nr: 236 Rogoźno Wielkopolskie – Bzowo – Goraj oraz 354 Poznań – Piła.

W przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego L_{DWN} (poziom dziennie-wieczorno-nocny) wynosi – w zależności od przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika L_N (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 60 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu L_{AeqD} w porze dnia równą od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu w porze nocy (L_{AeqN}) wynosi od 45 dB do 60 dB.

Jeżeli w związku z eksploatacją drogi lub linii kolejowej powstaje hałas przekraczający wartości dopuszczalne, zarządzający zobowiązany jest do podjęcia działań eliminujących stwierdzone przekroczenia, nie przewiduje się natomiast wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku. Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma zatem możliwości dyscyplinowania zarządzających drogami poprzez ukaranie administracyjną karą pieniężną. Z tego powodu, jak również z uwagi na trudności w likwidacji konfliktów akustycznych, uwzględnienie potrzeby zapewnienia komfortu akustycznego środowiska na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego jest najbardziej efektywnym instrumentem w walce z hałasem

W roku 2012 na terenie powiatu obornickiego WIOŚ nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego.

W roku 2010 pomiary poziomu hałasu na terenie powiatu wykonane zostały w ramach realizacji ustawowego obowiązku okresowych pomiarów hałasu przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (Tarnowo, Kowanówko, Oborniki - otoczenie drogi krajowej nr 11) oraz przez Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu (Oborniki Wlkp., ul. Czarnkowska 34 – w ciągu drogi wojewódzkiej nr 178). Wyniki pomiarów i rejestracji natężenia ruchu pojazdów przedstawiono w „Raporcie o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010”.

W roku 2012 w ramach realizacji obowiązków zarządzających drogami wynikających z art. 179 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, wykonane zostały mapy akustyczne obszarów położonych w otoczeniu odcinków dróg o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie, tj. dla drogi wojewódzkiej nr 178 na odcinku drogi od km 81+300 do km 86+500 oraz dla drogi krajowej nr 11 przebiegających w centralnej części powiatu obornickiego. Poniżej zestawiono odcinki drogi krajowej, dla których sporządzono mapy akustyczne.

Wykaz odcinków drogi krajowej, dla których sporządzono mapy akustyczne

Lp.	Nr drogi krajowej	Kilometraż odcinka		Długość odcinka [km]	Nazwa odcinka
		początku	końca		
1	11	224+990	233+483	8,5	Budzyń – Rogoźno
2	11	233+483	243+323	9,8	Rogoźno – Oborniki
3	11	243+323	247+140	3,8	Rogoźno – Oborniki
4	11	247+140	247+796	0,7	Oborniki /przejście/
5	11	247+796	250+856	3,1	Oborniki /przejście/
6	11	250+856	251+941	1,1	Oborniki – Chłudowo
7	11	251+941	258+754	6,8	Oborniki - Chłudowo

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, dla terenów objętych przekroczeniami dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku w terminie jednego roku od wykonania mapy akustycznej wymagane jest opracowanie programów ochrony przed hałasem. Ze względu na zmianę przepisów dotyczących dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku, dokonaną 1 października 2012 roku, ustalenia map akustycznych w zakresie przekroczeń obowiązujących standardów wymagają aktualizacji.

Przebieg odcinków dróg objętych mapą akustyczną przedstawiono poniżej.



3.5. MONITORING PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Rok 2012 był drugim rokiem drugiego cyklu badań poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku, obejmującego lata 2011–2013. Badania, prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, realizowane są w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska

z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w 135 (po 45 na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa.

Punkty wybiera się w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- w pozostałych miastach,
- na terenach wiejskich.

Dla każdej z powyższych grup terenów wybiera się po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne.

Na terenie powiatu obornickiego w roku 2012 nie prowadzono pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych. Badania takie były wykonywane w roku 2011 w miejscowości Ryczywół przy Placu 1-go Maja 10, w punkcie wytypowanym do badań w kategorii *tereny wiejskie*. W roku bieżącym pomiary PEM są realizowane w Obornikach przy ulicy Kopernika 20, punkcie wytypowanym do badań w kategorii terenów *pozostałe miasta*.

W roku 2012, podobnie jak w latach ubiegłych, w trakcie badań na obszarze całej Wielkopolski w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM. Mimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku.

3.6. MONITORING GOSPODARKI ODPADAMI

Wojewódzką bazę danych, dotyczącą wytwarzania i gospodarowania odpadami wraz z rejestrem udzielanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz na zbieranie i przetwarzanie odpadów, prowadzi marszałek województwa.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

WIOŚ, w ramach monitoringu gospodarki odpadami, gromadzi informacje o:

- kompostowniach i sortowniach,
- spalarniach,
- składowiskach z uwzględnieniem stopnia i sposobu ich zabezpieczenia.

Informacje te uzyskiwane są z ankiet wysyłanych do gmin oraz do podmiotów gospodarczych, weryfikowanych podczas kontroli.

Spalarnie, kompostownie

Na terenie powiatu obornickiego w roku 2012 nie było funkcjonujących spalarni i kompostowni służących do zagospodarowania odpadów komunalnych.

Sortownie

W Studzieńcu w gminie Rogoźno znajduje się sortownia niesegregowanych odpadów komunalnych uruchomiona w listopadzie 1999 r. Właścicielem jest Gmina Rogoźno, zarządzającym ZUKiT Henryk Siwiński. W 2012 roku poddano sortowaniu 3634,3 Mg niesegregowanych odpadów komunalnych, wysortowano:

- papier i tektura kod odpadu: 191201 w ilości 21,5 Mg,
- metale żelazne kod odpadu: 191202 w ilości 6,4 Mg,
- metale nieżelazne kod odpadu: 191203 w ilości 1,2 Mg,

- tworzywa sztuczne i gumę kod odpadu: 191204 w ilości 19,8 Mg,
- szkło kod odpadu: 191205 w ilości 60 Mg,
- drewno kod odpadu: 191207 w ilości 1,5 Mg,
- minerały kod odpadu: 191209 w ilości 16,3 Mg,
- zużyte opony kod odpadu: 160103 w ilości 0,2 Mg,
- inne baterie i akumulatory kod odpadu: 160605 w ilości 0,2 Mg,
- odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów kod odpadu: 170101 w ilości 98,5 Mg,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne kod odpadu: 200136 w ilości 0,2 Mg,
- niesegregowane odpady komunalne kod odpadu: 200301 w ilości 3408,4 Mg.

Składowiska odpadów

W 2012 r. na terenie powiatu obornickiego eksploatowano dwa składowiska odpadów komunalnych w miejscowościach: Uścikówiec (gmina Oborniki) oraz Studzieniec (gmina Rogoźno).

Wykaz składowisk eksploatowanych na terenie powiatu obornickiego w roku 2012

Lp.	Gmina	Miejscowość	Ilość odpadów składowana w 2012 roku /Mg/	Powierzchnia całkowita składowiska ^{/1/} /ha/	Data uruchomienia	Posiadane decyzje ^{/2/}	Typ składowiska ^{/3/}
1	Oborniki	Uścikówiec	6077,37	2,45	1994	1,2,3,4,6	IN
2	Rogoźno	Studzieniec	3744,5	12	1995	1,2,3,4,6	IN

Objaśnienia:

- /1/ powierzchnia całkowita składowiska to powierzchnia całego terenu (budynki, drogi wewnętrzne, kwatery) należąca do zarządzającego składowiskiem;
- /2/ posiadane decyzje: **1** decyzja lokalizacyjna, **2** pozwolenie na budowę, **3** decyzja zatwierdzająca instrukcję eksploatacji, **4** pozwolenie na użytkowanie, **5** zezwolenie na odzysk lub unieszkodliwianie, **6** pozwolenie zintegrowane na składowanie odpadów z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25.000 ton;
- /3/ typ składowiska: **N** odpadów niebezpiecznych, **O** odpadów obojętnych, **IN** odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Na dwóch eksploatowanych składowiskach prowadzono monitoring w zakresie:

- badań składu wód podziemnych,
- pomiaru poziomu wód podziemnych,
- objętości i składu wód odciekowych, emisji gazów, opadów atmosferycznych oraz badania osiadania składowiska i struktury odpadów.

Badania monitoringowe wód podziemnych prowadzono w układzie kwartalnym w następującym zakresie:

- odczyn pH
- przewodność elektrolityczna
- ołów, kadm, miedź, cynk, chrom⁺⁶, rtęć, OWO i WWA, uwzględniając pomiar poziomu wód podziemnych.

Odcieki gromadzono w szczelnych zbiornikach bezodpływowych, a następnie wykorzystywano w celach technologicznych na kwaterze składowiska.

3.7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. W wyniku oceny jakości powietrza pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia substancji podlegających klasyfikacji, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A, za wyjątkiem ozonu, pyłu PM10 i benzo(a)pirenu, dla których klasą wynikową była klasa C.

Ze względu na kryteria dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających klasyfikacji strefę wielkopolską zaliczono do klasy A, z wyjątkiem ozonu, który zaliczono do klasy C.

Zaliczenie strefy do klasy A oznacza, że jakość powietrza atmosferycznego na jej obszarze jest zadowalająca. Natomiast przypisanie klasy C oznacza stwierdzenie przekroczeń wymaganych prawem norm. Przyszłe przedsięwzięcia podejmowane na obszarze strefy nie mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Na obszarze strefy powinny być prowadzone działania na rzecz utrzymania jakości powietrza lub jej poprawy.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego przygotowuje program naprawczy mający na celu osiągnięcie poziomu docelowego substancji w powietrzu dla benzo(a)pirenu i aktualizację programu dla pyłu PM10.

2. Na obszarze powiatu położone są 2 JCWPd, z których wody jednej uznano za niezagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, a jedną JCWPd uznano za zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych. W wyniku badań PIG w 2 badanych punktach stwierdzono wody zadowalającej jakości (III klasa).

Zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej do 2015 roku Polska ma osiągnąć dobry stan wód. Należy więc dążyć do poprawy stanu czystości wód poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej zlewni, stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych na terenach użytkowanych rolniczo oraz podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

W 2012 r. na terenie powiatu obornickiego wykonano badania w dwóch jednolitych częściach wód płynących:

- w JCW Wełna od dopływu poniżej jez. Łęgowo do ujścia stwierdzono dobry stan chemiczny.
- w JCW Warta od dopływu z Uchorowa do Wełny stwierdzono potencjał poniżej dobrego i stan chemiczny poniżej dobrego, tym samym wynikowy zły stan wód.

4. Na terenie omawianego powiatu nie zostały wyznaczone punkty pomiarowe monitoringu jakości gleby i ziemi.
5. Degradacja klimatu akustycznego środowiska ma miejsce przede wszystkim w sąsiedztwie głównych tras komunikacji drogowej na terenie powiatu. Ze względu na trudności związane z eliminowaniem tego rodzaju konfliktów akustycznych, podstawowe znaczenie ma właściwa polityka w zakresie planowania przestrzennego.
Problem ten dotyczy nie tylko decyzji podejmowanych w stosunku do obiektów będących źródłami hałasu, ale również lokalizowania projektowanej zabudowy i terenów wymagających komfortu akustycznego. Szczególnym zadaniem jest dochowanie starań o zachowanie komfortu akustycznego na terenach, na których aktualnie panują korzystne warunki akustyczne. W związku z presją urbanizacyjną obszarów takich jest coraz mniej, równocześnie wobec powszechności narażenia na hałas powinny one zostać objęte szczególną ochroną.
6. W drugim trzyletnim cyklu pomiarów (2011–2013), zarówno w roku 2011 jak i w roku 2012 nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych na terenach dostępnych dla ludności na obszarze województwa wielkopolskiego.
7. Badania na dwóch eksploatowanych składowiskach w Uścikówcu i Studzieńcu prowadzone były zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie zakresu, sposobu i warunków prowadzenia monitoringu składowisk z dnia 09.12.2002 r. (Dz. U. Nr 220, poz. 1858 z późn. zm.) obowiązującym do dnia 16 maja 2013 r. Obowiązek ten został utrzymany w obecnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów. Wyniki przedmiotowych badań przekazywane były w terminach ustawowych do WIOŚ.

Z końcem 2012 r. ilość eksploatowanych składowisk w powiecie obornickim nie uległa zmniejszeniu. Oba składowiska wyposażono w instalację do spalania gazu w pochodni. W obu przypadkach odnotowano oddziaływanie obiektów składowiskowych na środowisko gruntowo-wodne.

4. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

W 2012 r. WIOŚ w Poznaniu realizował zadania kontrolne określone w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz w „Ogólnych kierunkach działania IOŚ” ustalonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Podstawowym celem przeprowadzonych kontroli była poprawa komfortu życia ludzi i stanu środowiska, dlatego wybór podmiotów do kontroli dokonywany był w oparciu o analizę szeregu uwarunkowań i kryteriów, między innymi takich jak:

- potencjalna uciążliwość zakładu dla środowiska,
- wyniki automonitoringu emisji prowadzonego przez podmioty korzystające ze środowiska,
- wnioski o podjęcie interwencji.

Zestawienie liczbowe działań kontrolnych

Jednostka administracyjna	Liczba					Decyzje wymierzające kary		Liczba decyzji ustalających termin i wstrzymujących	Liczba wniosków o ukaranie do sądów	Liczba wniosków do organów ścigania
	zakładów w ewidencji WIOŚ	kontroli	zarządzeń pokontrolnych	decyzji ustalających kary biegnące	mandatów karnych (liczba – zł)	liczba	kwota /tys. zł/			
Miasto i Gmina Oborniki	79	20	11	1	13 – 4.300	2	12	1	0	1
Miasto i Gmina Rogoźno	47	9	5	0	12 – 4.400	4	169	0	0	0
Gmina Ryczywół	10	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat obornicki	136	31	16	1	25 – 8.700	6	181	1	0	1

5. POWAŻNE AWARIE

W 2012 roku na terenie powiatu obornickiego znajdował się jeden zakład zakwalifikowany do grupy Zakładów o Dużym Ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii („DENDRO Poland Ltd” Spółka z o.o.) oraz jeden zakład zaklasyfikowany do Zakładów o Zwiększonym Ryzyku wystąpienia poważnych awarii (Ruukki Polska Sp. z o.o. w Żyrardowie – Oddział Oborniki).

Ponadto Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe NORIS II Waldemar Sopoliński – Chłodnia „MARIA” zaklasyfikowano do grupy pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie, które ze względu na ilość substancji niebezpiecznej, jaka może znajdować się w zakładzie, nie klasyfikują się do grup ZZR lub ZDR, ale z uwagi na rodzaj substancji, prowadzone procesy technologiczne lub usytuowanie instalacji, stanowią zagrożenie dla środowiska.

Rejestr nie obejmuje stacji paliw, które również mogą być potencjalnym miejscem wystąpienia poważnych awarii.

Zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

W roku 2012 na terenie powiatu obornickiego nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii, ani poważne awarie.